

SLOVNÍK SÚČASNEJ GENERÁCIE DROGOVO ZÁVISLÝCH

K. VAJDIČKOVÁ, E. KOLIBÁŠ

Psychiatrická klinika LF UK a FN, Bratislava,
prednosta: doc. MUDr. E. Kolibáš, CSc.

Každý pracovník, ktorý prichádza do kontaktu so závislými od drog, si uvedomuje, že potrebuje poznať príslušné odborné termíny. Ich súčasťou je aj terminológia (slovník) používaná samotnými závislými. Neznalosť termínov človeka handicapuje, u odborníka narúša kontakt, sťažuje získavanie informácií.

V posledných dvoch rokoch sme konfrontovaní s problémom abúzu pre nás nových drog. V kontakte s ľuďmi zneužívajúcimi tieto drogy narážame na nové termíny, ktoré títo abuzéri používajú.

Cieľom predloženej práce je podať prehľad termínov, ktoré používa naša klientela.

Drogy a prislúšenstvo

Slangový názov	Vysvetlenie
<i>Drogy</i>	
BRAUN, BÉČKO	– z kodeínu (Alnagonu) vyrobený opiát;
DIÁKY	– diazepam;
HAŠ, SHIT	– hašiš;
KOKS	– kokain;
HERÁK, HÁČKO, ŠTOF, MA- TERIÁL, MATROŠ, PRACH	– heroín;
KAMEN	– najkvalitnejší heroín
KAKAO	– zlý heroín, prípadne nijaký, diler narkomana „oklamal“;
OMIETKA	– nekvalitný heroín;
KRYŠTÁL, MIKROS	– kryštalické LSD, krak?;
KYSELINA	– názov pre LSD;
MATROŠ, MATERIÁL	– heroín aj iné drogy („idem pre matroš“);
PERNÍK, PÉČKO, PIKO	– pervitín;
CÉBÉČKO, 2CB	– dlhšie účinkujúca látka na báze pervitínu;
ROHÁČ	– rohypnol;
ŠEŠTBOMBA, ÁČKO	– C – 6 000 (acetónové riedidlo);
TÉČKO	– toluén;
TRIP, ZNÁMKA	– papierik s LSD, druhy – názvy rôznych „sérií“ v predaji, napr. Ω (ohm), výročný Hofman, kľúč, atď. Ide o to isté, každý papierik sa však dá graficky zaradiť do určitej série;
TRÁVA (GRASS), MARYŠA, MARYŠKA, KREŠ (CRASH), MARY JANE, MASLO,	– marihuana;

K. VAJDIČKOVÁ, E. KOLIBÁŠ / SLOVNÍK SÚČASNEJ GENERÁCIE DROGOVO ZÁVISLÝCH

JOINT, PÁLKA, KLACEK – jedna cigareta;
TRYSKÁČE – trifenidyl;

Pomocné látky – náradie

KYSELKA – citredeko, citrón, kyselina citrónová (aj názov pre LSD);
NÁRADIE, NÁDOBÍČKO, VERCAJG – lyžička, oheň, voda, daná omamná látka, injekčná striekačka, škrtidlo, vata, alebo filter od cigarety;
PUMPA – injekčná striekačka (INZULÍNKA, ale aj DVOJKA je použiteľná);
VYVARENÝ FILTER, VYVARENÁ VATA – druhýkrát použitý filter, kde sa filtroval roztok (filter z cigarety, zdroj drogy v médiu);
TUČNÉ VATY – filter s bohatším zvyškom heroínu;

Termíny súvisiace s užívaním drog

BONGO – fajčenie marihuany cez dvojžitú fľašu – pre rýchle vytlačenie dymu do pľúc; možnosť dostať fleš z marihuany – „pecka do hlavy“; je to efektívnejšie fajčenie;

BYŤ NA TRIPE,
BYŤ NATRIPOVANÝ
DIÁKY – požit pervitín, kokain, LSD, marihuany, heroín;
BYŤ NAHULENÝ, SPECKOVANÝ, BYŤ ZHULENÝ – krajné prípady pri abstinenčných príznakoch (aj diazepam);
COOL (KUL) – požit marihuany;
DÍLERI – stav pri heroíne (kým účinkuje droga);
DŽANKNÚŤ SA – predavači heroínu;
KOČIROVANIE – použiť drogu;
NASTRELIŤ SA – kontrola užívania, „ja to kočirujem“;
ŠLAHNÚŤ SI, DAŤ SI HALUZA, HALUŠKA – intravenózne použiť akúkoľvek drogu;
HERÁK – zapáliť si, vdýchnuť akúkoľvek drogu;
ČMUCHAČI – halucinácia (býva po pervitíne, marihuane), sem patria halucinácie zrakové, chuťové, čuchové, hmatové, atď.;
PRESTRELIŤ SA, DAŤ SI ZLATÚ RANU – aj človek závislý na heroíne;
DOSTAŤ ŠUPU – fetujúci toluén, lepidlá;
DOBRÁ ŠUPA, AJ SILNÝ – smrť z predávkovania;
FLEŠ – tri sekundy po intravenóznom podaní drogy;
SEKAŤ – silné počiatočné účinky drogy, exitus (?);
ŠTOF – riediť niečím drogu, prímesy;
PUMPÁREŇ – používa sa aj ako názov obálky – papierika, obsahujúceho heroín;
STRELNICA – predajňa zdravotníckych potrieb (dávajú aj „na sekeru“);
VARIČI – jeden z bratislavských parkov, miesto, kde sa stretávajú heroínisti;
TRIP – výrobcovia „perníka“ (pervitínu);
UROBIŤ PENIAZE – vo všeobecnosti „výlet“ na eufóriu vyvolávajúcej látke;
ČORKÁRI – zadovážiť si peniaze akýmkoľvek spôsobom;
LP-ČKO – 1. so špecializáciou „robia rádiá“, (autičkári);
CAJTI, REXO, FÍZLI – 2. kradnú čokoľvek;
– lúpežné prepadnutie;
– polícia.

Nemáš aspoň nejaké vaty? Mám hnusný absták... (ukážka z rozhovoru heroínistov – herákov, štoferov).

O slovníku osôb zneužívajúcich návykové látky u nás v nedávnej minulosti informoval Džodla (1990). Zameril sa na skupinu kriminálnych jedincov. Porovnanie ním publikovaného slovníka a nami zozbieraných termínov ukazuje niekoľko odlišností:

1. Nami zozbierané termíny sa týkajú iného spektra drog – odrážajú skutočnosť, že sa dostupnými stali tvrdé drogy;

2. oba slovníky odrážajú vari aj rozdielne preferencie drog rozdielnymi skupinami abuzérov;

3. termíny používané súčasnými abuzérmi (a závislými) odrážajú aj určitý vplyv zahraničnej drogo závislej subkultúry – možno aj prepojenie s ňou.

Niektoré termíny boli prebraté priamo (prípadne vo fonetickom prepise). Ide napríklad o termíny trip, joint, crash, džank (od termínu junkie), džnaknúť atď. Niektoré sú doslovným prekladom: kyselina, tráva, zlatá rana;

4. súčasný slovník je pesterjši a odráža pravdepodobne širšie spektrum týkajúce sa sociálne–kultúrneho pozadia aj intelektu abuzérov.

Je možné, že existujú rozdiely v slovníku v rôznych regiónoch, chceme však upozorniť na existenciu určitých rozdielov v slovníku jedincov v našom regióne. Napríklad niektoré termíny sa používajú v rôznych významoch. Ako kyselinu niektorí označujú len LSD, iní LSD aj „kyselku“, ďalší len „kyselku“;

5. súčasný slovník odráža aj aktívnu úlohu jedincov pri vytváraní znakov príslušnej subkultúry – časť jedincov s vyššími intelektovými schopnosťami sa podieľa na tvorbe imidžu súčasného toxikomana.

Každá subkultúra sa snaží regulovať kontakty s ľuďmi, ktorí do nej nepatria. Najmarkantnejším znakom príslušnosti je používaný jazyk. Poznanie jazyka pomáha prekonávať bariéry, jeho neznalosť tieto bariéry posilňuje.

Pre profesionála, ktorý sa zaoberá detekciou, diagnostikou a liečbou drogových závislostí, je ovládanie príslušného jazyka dôležité nielen pre lepšie komunikovanie, ale aj preto, že pomáha pri identifikovaní drogo závislých, prípadne stupňa identifikácie jedinca so subkultúrou drogo závislých.

Uvedomujeme si, že slovník nie je úplný, v súčasnosti slovník v subkultúre drogo závislých vlastne iba vzniká. Svedčí pre to napríklad aj rozdielne chápanie niektorých pojmov. Uvítame každé rozšírenie a korekciu slovníka.

L i t e r a t ú r a

Džodla, P.: Z folklóru toxikománov delikventov. Protialkohol Obz, 25, 1990, 6, s. 353 – 356

Do redakcie prišlo dňa: 28. 7. 1994

Adresa autora: PhDr. K. Vajdičková, CSc., Luda Zúbka 15, 841 01 Bratislava